

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Četrtek, 29. avgust 2013 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 27 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 4 strani, od tega 1 prazno.

Prazna stran

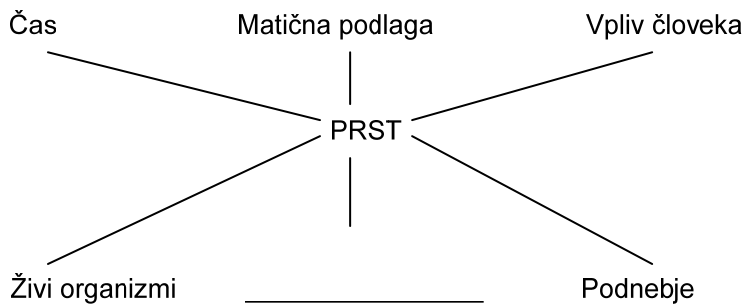
Obča

1. Pri analizi prsti ste ugotovili, da v njej močno prevladujejo peščeni delci. Katero lastnost prsti ste ugotavljali?

_____

(1 točka)

2. Na črto vpišite še en zelo pomemben pedogenetski dejavnik. Razložite pomen mikroorganizmov za razvoj prsti.

Razlaga: _____

_____

_____

(2 točki)

3. Glede na sliko 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 napišite, kaj označuje številka 1 in kaj številka 2.

1 _____

2 _____

(2 točki)

4. Opišite, kaj je značilno za sestavni del prsti, ki je na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 označen s številko 3.

_____

_____

_____

_____

(1 točka)

5. Z ustreznim tipom prsti dopolnite preglednico, ki prikazuje povezanost med naravnim rastlinstvom in prstmi po svetu.

Rastlinstvo	Tip prsti
<i>Tundrsko rastlinstvo. Rastlinskih vrst je malo, prevladujejo mahovi, lišaji in pritlikavi grmi.</i>	<i>Tundrska prst</i>
Stepsko rastlinstvo. Visokotravna in nizkotravna stepa, naravno stepe je pretežno zamenjala kulturna stepa.	
Listnati gozd. Visoka drevesa, listopadna, pogosta sta bukev in hrast.	

(2 točki)

6. Najpomembnejša lastnost prsti je rodovitnost, na katero lahko bistveno vpliva človek. Pojasnite, kako jo lahko z namakanjem poslabša in kako jo z gradnjo kulturnih teras izboljša.

Pojasnitev za namakanje: _____

_____

_____

_____

Pojasnitev za kulturne terase: _____

_____

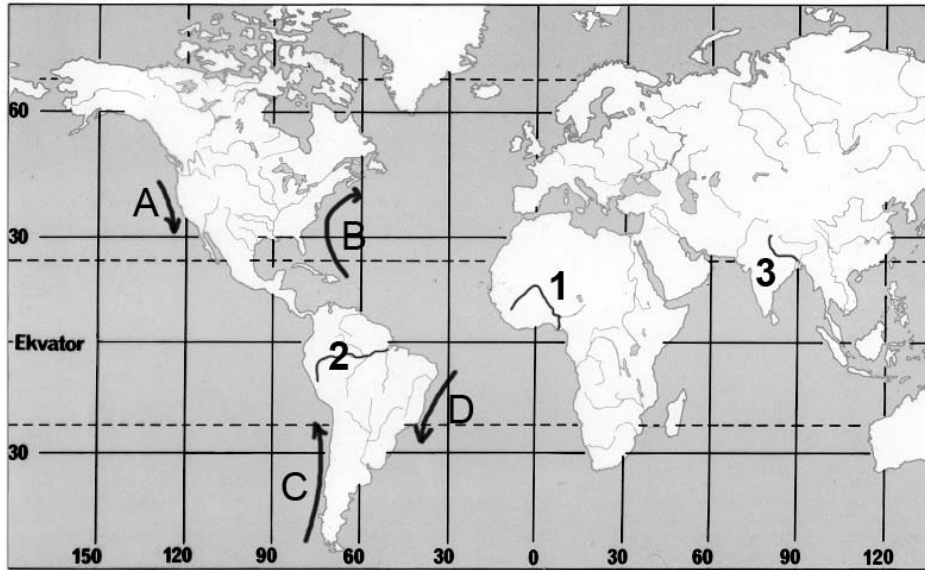
_____

_____

(2 točki)

Svet 1

7. Imenujte reke, ki so na sliki 1 označene s številkami 1, 2 in 3.

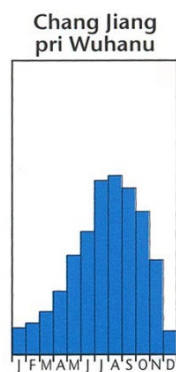
Slika 1

(Vir: http://www.facka.si/osebne-strani/ucitelji/mosbruker/neme_karte.htm. Pridobljeno: 7. 10. 2011.)

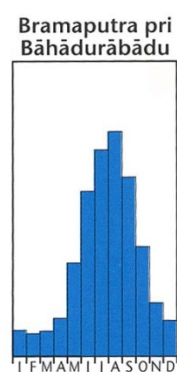
- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

(2 točki)

8. Sliki 2 in 3 prikazujeta rečni režim Modre reke (Chang Jiang) in Bramaputre. Opišite dva vzroka za višek vodostaja omenjenih rek.

Slika 2

Slika 3

(Vir slik: Senegačnik, J., 2004: Geografija za 2. letnik gimnazij, str 16. Modrijan. Ljubljana)

- 1 _____
- 2 _____

(2 točki)

9. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

Afriške reke imajo velik hidroenergetski potencial.	DA	NE
Po večini afriških rek je mogoče pluti z morja v notranjost celine.	DA	NE
Reko Kongo največ uporabljajo za namakanje.	DA	NE
V Jezerskem višavju prevladujejo tektonska jezera.	DA	NE

(2 točki)

10. Napišite dve različni značilnosti najpomembnejšega vira pitne vode v notranjosti Avstralije.

1 _____

2 _____

(2 točki)

11. Na sliki 1 v nalogi 7 so s črkami A, B, C in D označeni nekateri morski tokovi, ki oblivajo Severno in Južno Ameriko. Izpišite črki dveh morskih tokov, ki podobno vplivata na podnebje posamezne celine, in ta vpliv opišite.

Črki: _____

Opis vpliva: _____

_____

(2 točki)

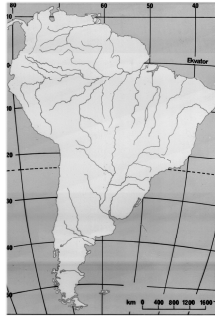
Svet 2

12. S črkami A, B in C so označene nekdanje kolonialne velesile. Nad sliko vsake celine vpišite črko tiste države, ki je imela na tej celini največ kolonij.

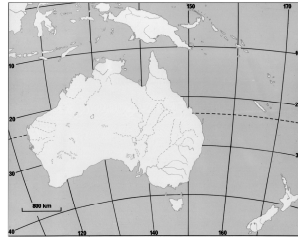
- A Francija
- B Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske
- C Španija

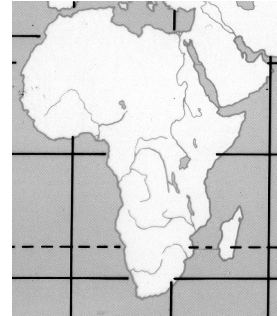
Slika 4

Slika 5

Slika 6

Slika 7

(Vir slik: http://www.facka.si/osebne-strani/ucitelji/mosbruker/neme_karte.htm. Pridobljeno: 7. 10. 2011.)

(2 točki)

13. Opišite dva različna pozitivna vpliva kolonializma (razen dobička) na afriško gospodarstvo.

1 _____

2 _____

(2 točki)

14. Razložite pojem neokolonializem.

_____

_____

(1 točka)

15. Na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 1 so s črkami A, B in C označene tri države. Razložite vzrok za prevlado najštevilčnejše rasne skupine v Haitiju, Peruju in Argentini.

A (Haiti): _____

_____

B (Peru): _____

_____

C (Argentina): _____

_____

(3 točke)

16. Z opisom vzroka in posledice pojasnite poguben vpliv kolonizatorjev na življenje avtohtonega prebivalstva v nekdanjih kolonijah.

_____

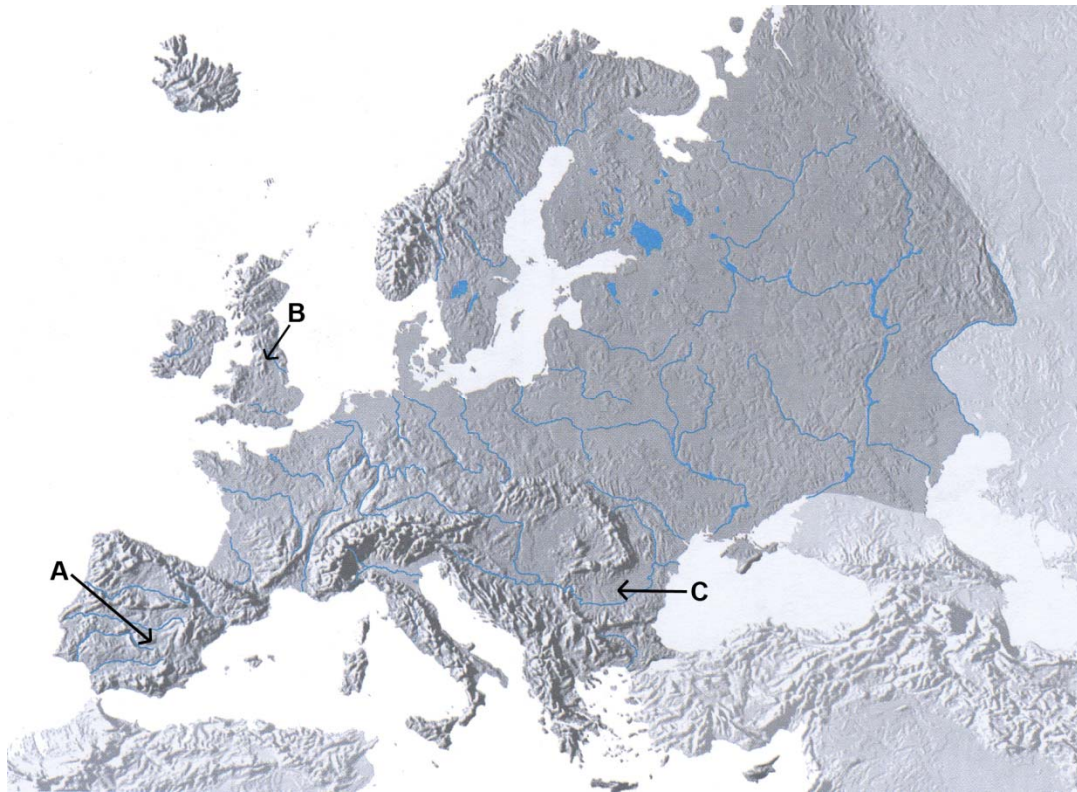
_____

_____

(2 točki)

Evropa 1

17. Črke A, B in C na sliki 8 označujejo polotok, gorovje (sredogorje) in nižino. K črkam napišite njihova imena.

Slika 8

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 54. Modrijan. Ljubljana)

A (polotok): _____

B (gorovje): _____

C (nižina): _____

(2 točki)

18. Imenujte orogenezo, s katero so nastala najstarejša gorovja v Evropi.

_____ (1 točka)

19. Pred trditev o Vzhodnoevropskem nižavju napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

_____ Prevladuje rahlo valovito površje.

_____ Predkambrijske kamnine so prekrite z mlajšimi sedimenti.

_____ Nižavje je bilo v terciarju ledeniško preoblikovano.

(2 točki)

20. Opišite tri zaporedne faze pri nastajanju polderja s kmetijskimi zemljišči, kakor ga prikazuje slika 3 v Prilogi k Izpitni poli 1.

Prva faza: _____

_____

Druga faza: _____

_____

Tretja faza: _____

_____

(2 točki)

21. Imenujte tipa obal, ki sta na sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 označena s črkama A in B. Pojasnite primernost obale tipa B za pristaniško dejavnost.

Tip obale A: _____

Tip obale B: _____

Ovrednotenje: _____

_____

_____

(3 točke)

Evropa 2

22. Od predlaganih pojmov napišite tistega, ki smiselno dopolnjuje posamezno poved.

V obdobju socializma je bila najpomembnejša surovina industrijskega razvoja Vzhodne Evrope _____ (železova ruda / nafta).

Tedaj so načrtno razvijali _____
(industrijo široke potrošnje / težko industrijo).

V izvozu Rusije danes predstavljata največji delež zemeljski plin in _____
(pšenica / nafta).

(2 točki)

23. Opišite dve značilnosti industrije v nekdanji Vzhodni Nemčiji, zaradi katerih so po združitvi obeh Nemčij zaprli več od polovice vseh industrijskih obratov.

1 _____

2 _____

(2 točki)

24. Slika 5 v Prilogi k Izpitni poli 1 prikazuje industrijska območja visoke tehnologije in stara industrijska območja v Veliki Britaniji. Napišite vrsto industrijskih območij, ki jih prikazuje številka 1, in opišite razmestitveni dejavnik za razvoj industrije na območjih, ki jih prikazuje številka 2.

Vrsta: _____

Opis: _____

_____

_____

(2 točki)

25. Napišite najpomembnejši alternativni energijski vir na Islandiji in opišite dva različna načina uporabe tega energijskega vira v tej državi.

Alternativni energijski vir: _____

Način uporabe:

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

26. Imenujte severnoevropsko državo, ki ima podobno oskrbo z električno energijo, kakršna je v jugovzhodni Franciji.

Država: _____

(1 točka)

27. Razložite, zakaj v proizvodnji električne energije Francije in Švedske prevladuje jedrska energija.

Razlaga: _____

_____

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran